
Hallitus**AIKA** Tiistai 12.09.2023 klo 09:00 - 10:02**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 79	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 80	MAL 2023 -suunnitelman liikennejärjestelmäosion hyväksyminen	5
§ 81	Esitys tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle	12
§ 82	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	15
§ 83	Tiedoksi merkittävät asiat	16
§ 84	Seuraava kokous	18

Päätöksentekijät	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Sauri Pekka	Varapuheenjohtaja, Helsinki	
	Asko-Seljavaara Sirpa	Varajäsen, Helsinki	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Hämäläinen Sanna	Jäsen, Helsinki	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Laisaari Johanna	Jäsen, Helsinki	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Rajala Maria	Jäsen, Espoo	
	Rokkanen Sakari	Jäsen, Vantaa	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	
Muut osallistujat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
	Anttila Tero	Asiantuntija, Vantaa	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotalo Olli	Asiantuntija, Espoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Manninen Rikhard	Asiantuntija, Helsinki	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Rontu Kirsi	Asiantuntija, Kerava	
	Nykänen Mika	Toimitusjohtaja, esittelijä	
	Alakuijala Päivi	Tulosalueen johtaja	
	Flink Mari	Tulosalueen johtaja	
	Puntanen Sini	Tulosalueen johtaja	
	Saarinen Jussi M	Tulosalueen johtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Savikangas Tuomas	Tulosalueen johtaja	
	Taiha Reija	Tulosalueen johtaja	
	Wallin Johanna	Tulosalueen johtaja	
	Lehtinen Anni	Lakimies	
	Solala Janne	Yksikön päällikkö	

ALLEKIRJOITUKSET

Pöytäkirja on sähköisesti allekirjoitettu

Pekka Sauri
puheenjohtaja

Jussi M Saarinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

13.9.2023

Sakari Rokkanen
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 13.9.2023.

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus 12.09.2023 § 79

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Lakimies Anni Lehtinen, p. 040 594 2747

Ehdotus Hallitus päättää

- a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi; sekä
- b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Sakari Rokkasen (varalla Sanna Hämäläinen)

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

MAL 2023 -suunnitelman liikennejärjestelmäosion hyväksyminen

752/08.00.00.01/2020 [MAL-suunnitelma 2023]

Hallitus 12.09.2023 § 80

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen

Valmistelija Tulosalueen johtaja Sini Puntanen, p. 040 501 3362;
yksikön päällikkö Johanna Järvinen, p. 050 531 4834

Perussopimuksen 2 §:n mukaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän tehtävänä on vastata Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. Viime vuosina liikennejärjestelmäsuunnitelmaa on laadittu seudullisen maankäytön ja asumisen suunnittelun kanssa yhdessä yhteisessä prosessissa, yhtenä suunnitelmana (MAL 2023).

HSL:n hallitus käsitteli kokouksessaan 28.3.2023 MAL 2023 -suunnitelman luonnoksen ja sen vaikutusarviointiselostuksen luonnoksen lähettämistä lausunnoille ja päätti lausunnoille lähettämistä. Vastaavasti Helsingin seudun yhteistyökokous HSYK omassa kokouksessaan 29.3.2023 päätti lähettää suunnitelmaluonnoksen ja sen vaikutusten arvioinnin lausunnoille.

MAL 2023- suunnitelmaluonnos oli lausuntokierroksella 3.4.-25.5.2023 ja sen vaikutusten arviointi 17.4.-25.5.2023 välisen ajan. Suunnitelmaluonnoksesta ja sen vaikutusten arvioinnista saatiin yhteensä 47 lausuntoa tai kannanottoa sekä 10 asukaspalautetta.

Helsingin seudun luottamushenkilöt ovat osallistuneet ja antaneet näkemyksensä MAL 2023 -suunnitelman valmisteluun webinaareissa tammikuussa ja syyskuussa 2021 sekä visio ja tavoitteet -seminaarissa ja pienryhmätyöskentelyssä lokakuussa 2021. Ensimmäistä suunnitelmaversiota ja sen vaikutusten arvioinnin tuloksia käsiteltiin Helsingin seudun kuntien luottamushenkilöiden kanssa seminaarissa ja pienryhmätyöskentelyssä toukokuussa 2022. Toiseen suunnitelmaversioon luottamushenkilöt antoivat näkemyksensä seminaarissa ja pienryhmätyöskentelyssä lokakuussa 2022. Lisäksi suunnitelman sisältöjä on käsitelty seudun poliittisessa ryhmässä keväällä ja elokuussa 2023.

Suunnitelma on viimeistelty seudun kunnista ja muilta lausunnonantajilta saadun palautteen ja HLJ-toimikunnan & MAL-neuvottelukunnan kokouksissa 21.6.2023 ja 21.8.2023 sovitun mukaisesti sekä yhteensovittaen kirjauksia aiempien poliittisten neuvotteluiden perusteella tehtyjen muutosten kanssa. Muutoksissa on huomioitu pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjauksia soveltuvin osin.

Lisäksi muutoksissa on huomioitu seuraavia periaatteita:

- Asioiden ja toimenpiteiden seudullinen merkitys ja vaikuttavuus sekä lausuntojen painotukset
- Asioiden ja toimenpiteiden vaikutukset suhteessa MAL-tavoitteisiin
- Toimenpiteiden uudelleenmuotoilut seudullisen hyväksyttävyyden saavuttamiseksi

Suunnitelmaan tehdyt keskeiset muutokset:

- Kärkitoimenpiteitä muutettu

- Lisätty ajoneuvokannan uudistumisen vauhdittaminen ja erityisesti raskaan liiketeen osalta. (Lausuntopalautteen pohjalta)
- Selvitettävät asiat poistettu kärkitoimenpiteistä.
- Asumisen toimenpiteitä uudelleenmuotoiltu
 - Kunnat ohjaavat tarvittaessa huoneisto- ja talotyyppi-, hallinta- ja rahoitusjakaumaa asuntotuotannon monipuolisuuden, laadun ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen varmistamiseksi. Uudelleenmuotoiltu suunnitelmaan, sillä enemmistö seudun kunnista esitti kirjauksen sisällyttämistä suunnitelmaan lausuntopalautteessa. Ohjaus tapahtuu edelleen kuntatasolla kuntien harkinnassa, mutta lausuntopalautteen perusteella haluttiin sisällyttää suunnitelmaan vahvempi seututasoinen suositus ohjauksesta, ilman kirjausta seututasoinen suositus tarkastella huoneisto- ja talotyyppi-, hallinta- ja rahoitusjakaumaa puuttuisi suunnitelmasta kokonaan.
 - Asuntokannan monipuolisuuden ja asuntomarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi kehitetään vuokra- ja omistusasumisen väliin sijoituvia ns. välimuodon malleja yhdessä asumisen toimijoiden ja valtion kanssa. Lisätty lausuntopalautteen perusteella, sillä kaikki seudun kunnat (Helsinki, Espoo, Vantaa +KUUMA) kannattivat virallisissa lausunnoissaan asumisen välimuodon mallien kehittämistoimenpidettä. Perusteluina mainittiin mm., että ARA-tuotannon ohella tarvitaan myös muita välimuodon asumisen malleja esimerkiksi vuokratulovaltaisten alueiden asuntokannan monipuolistamiseen. Ehdotus on kompromissi, sillä haluttiin välttää käyttämästä termiä kohtuuhintainen.
 - Päivitetty ja uudelleenmuotoiltu asumisen osioiden leipätekstejä yhteensovittaen poliittisten neuvottelujen kirjauksia ja lausuntopalautetta. (Uudelleenmuotoilut on tehty mahdollisimman pienillä muutoksilla yhteensovittaen ja perustellen)
- Investointiohjelma
 - Lapinkylän asema lisätty (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Metroasemien peruskorjauspaketti lisätty (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Vt 25 Kapulin eritasoliittymä siirretty vuosien 2028-2031 koriin (Suunnitelmavalmius ei mahdollista aiempaa toteutusta)
 - Satamatunneli ja siihen kytkeytyvät tie- ja katuverkon toimenpiteet lisätty vuosien 2028-2031 koriin. (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Helsingin päärautatieaseman vaihtoyhteyksien parantaminen lisätty suunnitteluohjelmaan. (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Vt 4 kehittäminen Kehä I-Kehä III välillä ja Viikin-Malmin pikaraitiotie yhdistetty vt 4- hankekokonaisuudeksi. (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Lisätty kirjaus siitä, että investointiohjelman ohella on muita hankkeita, joita tulee edistää kuntien ja valtion yhteistyössä. (Lausuntopalautteen pohjalta)
 - Pienhankeohjelmaa päivitetty (Lausuntopalautteen pohjalta)
- Pysäköintipolitiikan kirjausta muokattu niin, että kunnat määrittävät pysäköintipolitiikkaa enemmän omista lähtökohdistaan. (Lausuntopalautteen pohjalta)
- Liityntäpysäköintikirjaukset täydennetty päivitetyn toimenpideohjelman mukaisesti.
- Hankeyhtiöitä koskevat kirjaukset muokattu hallitusohjelmaa mukaillen.

- Lähijunaliikenteen varikkoja koskevia kirjauksia muokattu HSL-lähijunaliikenteen varikkoselvitystä ja Uusimaa-kaavaa mukaillen, ja erillisiin neuvotteluihin pohjautuen.
- Nopeusrajoitusten alentaminen siirretty maankäyttöä koskevaksi toimenpiteeksi, sillä se esitetyssä muodossa se ei enää ole päästövähennystoimenpide.
- Kartoja päivitetty
 - Lisätty uudet kartat hankeyhtiöistä sekä yhdistelmäkartta juna- ja metroasemista sekä kaupunki-uudistusalueista.
 - Elinkeinokarttaa muokattu.
 - Joukkoliikenteen runkoverkkokarttaa muokattu.

Taustaa

Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 -suunnitelma on strateginen, Helsingin seudun 14 kuntaa kattava suunnitelma. Suunnitelma ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitetilan seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. Suunnitelmakokonaisuus kattaa lakisäätöisen liikennejärjestelmäsuunnitelman. Vaikutusten arviointi puolestaan täyttää SOVA-lain (laki viranomaisten ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005) vaatimukset ja arviointia on tehty liikenteen lisäksi maankäytön ja asumisen keskeisistä teemoista.

MAL 2023 -suunnitelman laadinta käynnistyi vuonna 2020 puiteohjelman laadinnalla. MAL 2023 -puiteohjelmassa on kuvattu MAL 2023:n lähtökohdat, keskeiset näkökulmat, organisointi ja valmistelun vaiheet. Puiteohjelma hyväksyttiin HSL:n hallituksessa 15.12.2020, HSYK:ssä 15.12.2020 ja KUUMA-johtokunnassa 17.3.2021.

MAL 2023:n visio, tavoitteet, tavoitetasot ja arviointikokonaisuudet päätettiin alkuvuonna 2022. Kokonaisuus yhdessä arviointiohjelman kanssa hyväksyttiin HSL:n hallituksessa 8.2.2022, HSYK:ssä 16.2.2022 ja KUUMA-johtokunnassa 17.3.2022. Visiona on, että Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutu saavuttaa vision mukaisen tulevaisuuden vuoteen 2040 mennessä vastaamalla suunnitelmalle asetettuihin kolmeen päätavoitteeseen: hiilineutraaliin, hyvinvoivaan ja menestyvään Helsingin seutuun.

MAL 2023 -suunnitelman keskeinen sisältö

MAL 2023 -suunnitelma tiivistää keskeiset yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja asuntotarjonnan kehittämisen toimenpiteet ja seudun tavoitellut ominaispiirteet, jotka toteuttavat suunnitelmalle asetettuja tavoitteita. Kiteytetysti MAL 2023 -suunnitelman sisältö voidaan kuvata viiden kohdan mukaan:

1. Jatketaan Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä, erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen.
2. Rakennetaan Helsingin seudun asukkaiden tarpeisiin monipuolisia ja laadukkaita asumisen vaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen.
3. Panostetaan aiempaa vahvemmin Helsingin seudun kestävän liikennejärjestelmän kehittämiseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa.

4. Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähennetään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta.
5. Vahvistetaan Helsingin seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä elinkeinoalueita sekä parantamalla kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikan tehokkuutta.

Suunnitelman kärkitoimenpiteet on jaettu viiden keskeisen teeman alle:

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen

- Rakennetaan 16 500 uutta asuntoa vuosittain.
- Kohdistetaan 95 % seudun uudesta asuntotuotannosta ensisijaisille vyöhykkeille.
- Mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen (mm. asemanseutujen kehittäminen, maanteiden uudet liittymät).

Asumisen monipuolisuus ja kaupunkiudistus

- Toteutetaan ARA-asuntotuotantoa pääkaupunkiseudun kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa 20 % vuosittaisesta asuntotuotantotavoitteesta.
- Ohjataan huoneisto- ja talotyypin- sekä hallintamuoto- ja rahoitusjakaamaa.
- Ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunkiudistuksen keinoin.

Kestävä liikennejärjestelmä

- Varmistetaan joukkoliikenteen kilpailukyky palvelutasolla ja lipun hinnalla.
- Kehitetään kestävien matkaketjujen toimivuutta (ml. joukkoliikenteen nopeutustoimet).
- Varmistetaan joukkoliikennejärjestelmän toimivuus (ml. varikot).
- Toteutetaan keskeiset kaupunkiraidehankkeet.
- Toteutetaan pyöräilyn pääverkko.
- Toteutetaan juna- ja metroasemien parantamistoimenpiteitä.

Päästövähennykset

- Vauhditetaan ajoneuvokannan käyttövoimamuutosta vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkostoa kehittämällä sekä mm. ympäristövyöhykkeitä selvittämällä.
- Tuetaan erityisesti raskaan liikenteen ajoneuvokannan uudistumista.
- Toteutetaan tiukempaa pysäköintipolitiikkaa.
- Vähennetään asuntojen ostoenergiankulutusta ja rakennetaan uusiutuvaa energiantuotantoa.
- Edistetään vähähiilisten materiaalien ja puun käyttöä rakentamisessa.

Elinkeinoelämän toimintaedellytykset

- Toteutetaan tieverkon kehittämistoimia tavara- ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantaen.
- Toteutetaan raskaan liikenteen taukopaikat.
- Huomioidaan elinkeinoelämän tila- ja kuljetustarpeet maankäytön suunnittelussa sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisessa.

MAL 2023 -investointiohjelma on laadittu vuosille 2024–2035 ja hankkeet on määritetty kolmeen koriin vuosille 2024–2027, 2028–2031 ja 2032–2035. Investointiohjelmaan on muodostettu eri liikennemuotojen ja seudun alueiden näkökulmasta tasapainoinen kokonaisuus, jonka vaikutukset vastaavat MAL 2023 -suunnitelman tavoitteisiin (hiilineutraali, hyvinvoiva, menestyvä).

Investointiohjelmassa on mukana hankkeita, jotka tukevat seudun logistiikan tai maankäytön edellytyksiä tai näitä molempia. Lähtökohtana on ollut muodostaa jatkumo MAL 2019 -suunnitelman investointiohjelmalle sekä yhteensovittava investointiohjelmaa Väyläviraston valtakunnalliseen investointiohjelmaan. Hankkeiden osalta on huomioitu niiden suunnitelmavalmius ja toteutettavuus sekä seudullinen vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja vaikutus maankäytön tai tavaraliikenteen kehittymiseen. Investointiohjelman kokonaiskustannukset ovat arviolta 3,9 mrd. euroa. Investointiohjelman ohella on muita hankkeita, joita tulee edistää kuntien ja valtion yhteistyössä.

Vaikutusten arviointi

Suunnitelman vaikutuksia on arvioitu vaikutusten arviointiohjelmassa määritettyjen teemojen pohjalta. Vaikutuksia on arvioitu arviointikehikon pohjalta, joka teemat liittyvät ympäristövaikutuksiin, sosiaalisiin vaikutuksiin ja taloudellisiin vaikutuksiin.

Suunnitelman kolmen päätavoitteen (hiilineutraali, hyvinvoiva, menestyvä) toteutumista suunnitelman toimenpitein on selvitetty arviointikokonaisuuksien pohjalta. Arviointikokonaisuuksia on hyödynnetty suunnitelman eri vaiheiden vaikutusten arvioinnissa.

Hiilineutraaliudelle asetettiin arviointikokonaisuus, joka koostuu liikenteen ja asumisen CO₂-päästöistä. CO₂-päästöjen osalta tavoitetasoksi on asetettu, että liikenteen CO₂-päästöt ovat lähellä nollaa vuoteen 2040 mennessä. Lisäksi kestävästä yhdyskuntarakenteesta ja liikenteen yhteensovittamisesta seudun henkilöautoliikenteen päästöt vähenevät sopusoinnissa kansallisten päästötavoitteiden kanssa. Asumisen CO₂-päästöjen osalta tavoitetasona on, että kokonaisenergiankulutus laskee vuoteen 2040 mennessä kuntien omien hiilineutraaliustavoitteiden mukaisesti.

Menestyvä -tavoitteen päämittariksi asetettiin yhteiskuntataloudellinen tehokkuus. Yhteiskuntataloudellisen tehokkuuden tavoitetaso on, että suunnitelman toimenpiteiden ja maankäytön tehokkuuden tuottamien hyötyjen ja järjestelmätason kustannuksien suhde on vähintään yli 1.

Hyvinvoiva -tavoitetta on arvioitu alueiden tasapainoisen kehityksen arviointikokonaisuudella, joka pitää sisällään joukon laadullisia mittareita. Arviointikokonaisuus perustuu asumisen, palveluiden, saavutettavuuden, viher- ja virkistysalueiden ja muiden keskeisten paikkatietoaineistojen tarkasteluun yhdessä väestöä kuvaavan sosioekonomisen yhdistelmäindikaattorin kanssa. Tavoitetasoksi on määritetty neliportaisen luokittelun 3. taso "kannustava" (luokat: "vähäinen vaikutus, mahdollistava, kannustava, vahva vaikutus").

MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointiselostus on laadittu lopullisen suunnitelmaversioon pohjalta. Vaikutusten arvioinnin keskeiset tulokset olivat seuraavat:

- **Liikenteen CO₂-päästöt** (ei muutosta edelliseen tarkasteluun): Liikenteen CO₂-päästöt laskevat noin puoleen vuoden 2005 tasosta. Suunnitelman toimenpiteillä päästöt vähenevät vain noin kolme prosenttiyksikköä. Liikenteen päästövähennyksissä jäädään kauas asetetusta tavoitteesta.
- Päästötavoitetta ei voida saavuttaa ilman henkilöautojen liikennesuoritteeseen vaikuttavia keinoja. Päästötavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös muutoksia raskaan liikenteen kalustossa ja käyttövoimissa sekä logistiikan

- tehostamista. Joukkoliikenteen päästöt vähenevät, mutta niiden vaikutus jää kokonaiskuvassa pieneksi.
- **Asumisen energiankulutus** (ei muutosta edelliseen tarkasteluun): Vuosittainen ostoenergian tarve laskee noin 2 % vuoteen 2040 mennessä. MAL-suunnitelman toimenpiteillä kannustava vaikutus.
 - **Tasapainoisen kehityksen arviointikokonaisuus** (ei asteikollista muutosta edelliseen tarkasteluun): Viimeistely ehdotus kannustaa luonnosta selkeäsanaisemmin edistämään laadukasta ja monipuolista asuntotuotantoa, vaikka päämittariin ei ole tullut muutosta.
 - **Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus**: Suunnitelman hyödyt jäävät hieman kustannuksia pienemmiksi eli yhteiskuntataloudellinen tehokkuus on hieman alle yhden, 0,97. Suurimmat hyödyt ovat seurausta joukkoliikenteen käyttäjille edullisemmista lipunhinnoina ja liikennejärjestelmän käyttäjien matka-aikasäästöistä. Joukkoliikenteen käytön lisääntymisen myötä tieliikenteen ruuhkautuminen vähenee ja syntyy merkittäviä matka-aikasäästöjä. Ilman vuosittaista merkittävää joukkoliikennetuen lisäystä yhteiskuntataloudellinen tehokkuus on 0,45.

Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnin (SOVA) yhteysviranomaisen mukaan MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointi on monipuolinen ja kattava, eikä se edellytä lisätoimenpiteitä.

Jatkovalmistelu ja suunnitelman hyväksyminen

MAL 2023 -suunnitelman hyväksyy maankäyttö- ja asumissisältöjen osalta HSYK ja lähettää ne edelleen kuntien hyväksyttäväksi. Liikennesisältöjen osalta HSL:n hallitus hyväksyy suunnitelman jäsenkuntiensa puolesta. Niiden kuntien osalta, jotka eivät ole HSL:n jäseniä, liikennesisällöt hyväksytään KUUMA-johtokunnan lähettämänä kuntakohtaisesti.

MAL 2023 -suunnitelman pohjalta valmistellaan ja neuvotellaan MAL-sopimuksen päivitys valtion ja seudun kuntien kesken.

Ehdotus

Hallitus päättää

- Hyväksyä MAL 2023 -suunnitelman liikennesisältöjen osalta. MAL 2023 liikennesisällöt muodostavat Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman.
- lähettää MAL 2023 -suunnitelman niiden kuntien osalta, jotka eivät ole HSL:n jäseniä, KUUMA-johtokunnan kautta edelleen asianomaisiin kuntiin ja ehdottaa sitä hyväksyttäväksi.
- valtuuttaa toimitusjohtajan neuvottelemaan MAL-sopimuksesta liikenteen osalta yhteistyössä valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan kanssa.
- merkitä MAL 2023 vaikutusten arviointiselostuksen tiedoksi ja lähettää sen MAL 2023 -suunnitelman hyväksymiskäsittelyn oheisaineistona tiedoksi KUUMA-johtokunnalle.

Käsittely

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Pekka Sauri teki ehdotuksen, että päätösehdotukseen kohdan 3 loppuun tehdään lisäys: "Hallitus pitää erityisen tärkeänä valtion lisäpanostusta seudun joukkoliikenteen lipunhintojen alentamiseksi

ja palvelutason parantamiseksi.” Jäsen Heli Halava kannatti ehdotusta. Käsittelyn aikana esittelijä muutti ehdotustaan Saurin kannatetun ehdotuksen mukaiseksi.

Jäsen Sirpa Kauppinen teki ehdotuksen, että päätösehdotukseen lisätään kohta: ”todeta, että Ilmastotavoitteiden saavuttamista tulee edelleen työstää, ja yhteiskuntataloudelliseen kannattavuuteen ja riskeihin on myös syytä kiinnittää erityistä huomiota”. Jäsen Maria Rajala kannatti esitystä.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne jotka, kannattivat Kauppisen ehdotusta, äänestivät EI. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Brax, Hämäläinen, Laiho, Liukkonen, Rokkanen ja Rydman) ja 7 EI-ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Laisaari, Månsson, Rajala ja Sauri). Äänestystuloksen mennessä tasan 7–7, oli puheenjohtaja Saurin ääni ratkaiseva ja Kauppisen ehdotus voitti suoritettuna äänestyksen.

Jäsen Saara Brax teki ehdotuksen, että poistetaan rantaradan varikkoja koskevasta kohdasta MAL-suunnitelman sivulla 35 olevat lauseet: ”Rantaradalta Kaukalahden ja Kirkkonummen läheisyydestä parhaimmiksi varikkosijainneiksi on tunnistettu Mankin ja Luoman alueet. Aiemmin tarkastelussa ollut Kirkkonummen Vuohimäki on jätetty pois tarkasteluista suuren siirtoajotarpeen ja mahdollisten kapasiteettiongelmien vuoksi.” Jäsen Björn Månsson kannatti ehdotusta.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne jotka, kannattivat Braxin ehdotusta, äänestivät EI. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Hämäläinen, Rokkanen ja Sauri) ja 8 EI-ääntä (Brax, Halava, Kauppila, Kauppinen, Laisaari, Månsson, Rajala ja Rydman). Puheenjohtaja totesi Braxin ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Päätös

Hallitus hyväksyi esityksen edellä mainituin muutoksin.

Liitteet

Liite 1: MAL 2023 -suunnitelma
Liite 2: MAL 2023 -suunnitelman taustaraportti
Liite 3: MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointiselostus
Liite 4: MAL 2023 -suunnitelman diaesitys

Esitys tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle

108/02.02.00.00/2023 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026]

Hallitus 12.09.2023 § 81

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Johtaja Jussi Saarinen, p. 040 820 8194

HSL valvoo maksaneisuutta julkisissa liikennevälineissä matkalippujen tarkastustoiminnan avulla, mutta näkee ehdottoman tärkeäksi, että työtä tuetaan ottamalla käyttöön myös muita liputta matkustamista vähentäviä keinoja.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut HSL-alueella 80 euron suuruinen vuodesta 2007 lähtien ja liputta matkustamista ennaltaehkäisevä vaikutus on tuona aikana heikentynyt merkittävästi. Korottamalla muusta kustannus- ja hintakehityksestä huomattavasti jälkeen jäänyttä tarkastusmaksua vaikutettaisiin ennen kaikkea liputta matkustamisen kannattavuuteen ja matkustajien motivaatioon matkustaa liputta. Tämä päämäärä on ollut tarkoituksena myös lainsäätäjällä vuonna 2005, jolloin tarkastusmaksun suurinta mahdollista määräytymiskerrottamista päädyttiin korottamaan 40:een.

Muissa pohjoismaissa joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut jo pitkään yli 100 euroa.

Liputta matkustamisesta useiden kymmenien miljoonien menetykset

Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15–25 miljoonan euron lipputulomenetykset. Eräissä arvioissa on päädytty jopa 40 miljoonan euron menetyksiin. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottaminen 100 euroon kannustaisi nykyistä tarkastusmaksua enemmän matkustajia ostamaan matkalipun aina joukkoliikenteellä matkustaessaan, mikä lisäisi HSL:n lipputulokertymää ja vähentäisi HSL:n matkalippujen hintojen korotuspaineita. Tarkoituksena joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisessa on myös mahdollistaa lippujen hinnoittelu siten, että joukkoliikenteen käyttö lisääntyy ja on yhä useamman saavu-tettavissa niin taloudellisesti kuin maantieteellisesti.

Tarkastusmaksun suuruudella on vaikutus lipun ostoon

HSL tilasi Norstatilta syyskuussa 2022 paneelitutkimuksen, jossa selvitettiin tarkastusmaksun korotuksen 80 eurosta 110 euroon vaikutuksia lipunostokäyttäytymiseen. Korotuksen vaikutuksia kysyttiin vain niiltä vastaajilta, joilla ei ole aina matkalippua matkustaessaan. Tutkimuksen mukaan, jos matkalippua ei aina ole, yli 37 % matkustajista ostaisi matkalipun todennäköisemmin, jos tarkastusmaksua korotettaisiin 80 eurosta 110 euroon. Ikäryhmittäin vastaukset jakautuvat seuraavasti: 15–25-vuotiailla vaikutus oli 42 %, 26-50 -vuotiailla 30 % ja ikäryhmässä yli 50-vuotiaat vaikutus oli 40 %. Lisäksi 16 % näistä vastaajista vähentäisi ylipäänsä liputta matkustamista.

Tarkastusmaksun nostamisen vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen voidaan arvioida kokemuksilla rikesakkojen korotuksen vaikutuksista. Vuonna 2015 rikesakkojen suuruudet pääasiassa kaksinkertaistettiin. Uudistuksen vaikutuksia tutkittaessa

havaittiin muun muassa, että rikesakkojen korotus on vähentänyt ylinopeuksia selvästi (VN:n selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2017, Aaltonen & Virtanen).

Tarkastusmaksun maksaminen joustavasti on mahdollista

Tarkastusmaksun maksuaikaa nostettiin 1.10.2022 alkaen seitsemästä vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Tarkastusmaksuun on myös mahdollista hakea lisää maksuaikaa korotta ja kuluitta. Näin ollen on epätodennäköistä, että tarkastusmaksun korottaminen aiheuttaisi liputtomille matkustajille kohtuuttomia taloudellisia vaikeuksia tai lisäisi merkittävästi ulosottovelallisten määrää. Tätä oletusta tukevat myös kokemukset rikesakkojen korotuksen seurauksista (VN:n selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2017, Aaltonen & Virtanen).

Korotuksen vaikutukset

Tarkastusmaksun korottamisen 100 euroon voidaan arvioida vähentävän liputta matkustamista ja pienentävän merkittävästi liputtomuudesta johtuvaa lipputulojen menetystä. Lisätessään lipputuloja se pienentää lippujen hinnan nostopainetta ja omalta osaltaan tukee edullisia lipunhintoja kaikille matkustajille ja hyvän palvelutason säilyttämistä. Tämä puolestaan kannustaa ja mahdollistaa joukkoliikenteen käyttä-miseen.

Korottamalla liputta matkustamisen seurauksia tuetaan myös lippunsa maksavien asiakkaiden oikeudenmukaisuuden kokemusta ja vahvistetaan sitä kautta heidän halukkuuttaan maksaa lippunsa myös jatkossa.

Säätely

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 5 §:n mukaan tarkastusmaksu on enintään 40 kertaa niin suuri kuin linja-autoliikenteen alin aikuisen kertamaksu kysymyksessä olevan julkisyhteisön alueella. Vuonna 2023 alin aikuisten kertalipun hinta HSL-alueen joukkoliikenteessä on 3,10 euroa. Tarkastusmaksun suuruudesta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Tästä syystä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän on tehtävä esitys joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle. HSL on vuosittain esittänyt tarkastusmaksun korottamista ja HSL:n havaintojen mukaan erityisesti korona-aika ja avorahastuksen lisääntyminen joukkoliikenteessä ovat lisänneet liputta matkustamista.

Ehdotus

Hallitus päättää uudelleen esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueellaan järjestämässä joukkoliikenteessä tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

Käsittely

Käsittelyn aikana jäsen Maria Rajala teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, että asia palautetaan valmisteluun. Jäsen Heli Halava kannatti ehdotusta. Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Kauppilan tekemää hylkäysehdotusta, äänestivät EI. Suoritettuna

äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Brax, Hämäläinen, Laiho, Liukkonen, Månsson, Rokkanen, Rydman ja Sauri) ja 5 EI ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Laisaari ja Rajala). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Jäsen Elina Kauppila teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan vastaehdotuksen, joka kuului seuraavasti: hallitus päättää, että tarkastusmaksu pidetään ennallaan 80 €:ssa ja korotusesitys hylätään. Jäsen Johanna Laisaari kannatti ehdotusta. Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Kauppilan tekemää hylkäysehdotusta, äänestivät EI. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Brax, Hämäläinen, Laiho, Liukkonen, Månsson, Rokkanen, Rydman ja Sauri) ja 2 EI ääntä (Kauppila ja Laisaari). Tyhjää äänesti 3 jäsentä (Halava, Kauppinen ja Rajala). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen ja uudelleen esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueellaan järjestämässä joukkoliikenteessä tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus 12.09.2023 § 82

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Lakimies Anni Lehtinen, p. 040 594 2747

Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja tulosalueen johtajien viranhaltijapäätökset ajalta 15.8.–4.9.2023.

Ehdotus Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite Päätösluettelo

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 12.09.2023 § 83

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Avustava lakimies Tiina Hartman, p. 040 670 5644

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto Jokiniemen kampuksen asemaehdotuksesta
- Lausunto Väyläviraston lausuntopyyntöön: Pasila-Riihimäki välityskyvyn nostaminen vaihe 3, ratasuunnitelma, Hausjärvi, Hyvinkää, Riihimäki ja Tuusula
- N65 Metsärinteiden asemakaava ja asemakaavan muutos
- Lausunto Pikitehtaankorttelit 2 asemakaavan muutosehdotuksesta
- Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyysvisiosta
- Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta
- Lausunto lisätä Vallisaaren ja Lonnan reitti osaksi HSL:n lauttaliikennettä

HSL:lle ovat saapuneet seuraavat asiakirjat:

- Helsingin kaupungin kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote 16.8.2023 § 184 Pihlajamäen ostoskeskuksen eteläosan asemakaavan muutos (nro 12779)
- Kirkkonummen kunnan asiantuntijaedustaja HSL:n hallituksessa 4.9.2023

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Lausunto Jokiniemen kampuksen asemaehdotuksesta (136/10.02.03/2022)
Lausunto Väyläviraston lausuntopyyntöön: Pasila-Riihimäki välityskyvyn nostaminen vaihe 3, ratasuunnitelma, Hausjärvi, Hyvinkää, Riihimäki ja Tuusula (188/08.01.01.01/2023)
N65 Metsärinteiden asemakaava ja asemakaavan muutos (196/10.02.03/2022)
Lausunto Pikitehtaankorttelit 2 asemakaavan muutosehdotuksesta (181/10.02.03/2023)
Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyysvisiosta (179/08.00.00.03/2023)
Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (135/03.00.00.00/2022)
Lausunto lisätä Vallisaaren ja Lonnan reitti osaksi HSL:n lauttaliikennettä (173/08.01.02.00/2023)
Helsingin kaupungin kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote 16.8.2023 § 184 Pihlajamäen ostoskeskuksen eteläosan asemakaavan muutos (nro 12779) (8/10.02.03/2022)
Kirkkonummen kunnan asiantuntijaedustaja HSL:n hallituksessa 4.9.2023 (215/00.00.01/2021)

Seuraava kokous

Hallitus 12.09.2023 § 84

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Lakimies Anni Lehtinen, p. 040 594 2747

Ehdotus

Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 10.10.2023 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisesti.

Seuraava iltakoulu on keskiviikkona 24.10.2023 klo 16.30 alkaen. Paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 79, § 81, § 82, § 83, § 84

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 80

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle (kuntalaki 134 §). Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.